

nega za obstanek svojega ogromnega kraljestva in za večni svoj spomin. Na koncu svojega behistanskega napisa kliče boga Auramazdo za pričo, da je povsem resnično pisal in pripominja, da je nalašč izpustil mnogo svojih slavnih del, da ne bi kdo, čitajoč toliko ogromnih rečij, menil, da so — laž. Naposled se zagrozi tako-le: Kdor bi poškodoval te napise in podobe, vniči naj ga Auramazda, proklet bodi njegov rod in vse, kar bi hotel storiti, naj bog podrè!

Kakor je bil Kserks proti svojemu velikemu očetu le pritlikavec, tako so tudi njegovi napisi le kratki, brezmiselni in umišljavi. Razkošni Kserks se v njih le hvali in posnema zlog svojega očeta Darija, katerega napise je dovršil. Največ Kserksovih napisov se nahaja na ostalinah njegove palače v Perzepolju, kjer so stale tudi palače Darija Histaspas in Artakserksa Oha. Največja dvorana v njih je bila takozvana „dvorana sto stebrov“ ali „dvorana prestolov“. Še dandanes se čudijo tem ostanikom staroperzijske umetnosti, kakor n. pr. marmornim stopnicam, velikanskim portalom, dolgim stebriščem ter z reliefi in klinopisi okrašenim ploščam.

Na zapadni strani Kserksove palače ¹⁾ so našli napis G, kateri tako-le slòve:

¹⁾ Sliko podamo prihodnjič.

Kserks, veliki kralj, kralj kraljev, Darija kralja sin, Ahamenidec.

Drugi Kserksovi napisi so še bolj bombastični.

Poleg teh napisov se nahajajo še manjši, začrtani od poslednjih kraljev staroperzijskih, n. pr. Artakserksa I., Darija II., Artakserksa Mnemona in Oha, katerih vsebina je malo važna.

Čitatelj je gotovo že opazil veliko razliko med staroperzijsko in grško pisavo lastnih imen. Grški pisatelji so popačili skoro vsako tuje ime. Stari Perzi se v napisih ponosno imenujejo „Arijce“ ali Arce in zaradi tega se nazivlje v širšem pomenu njih dežela Eran ali Iran, staroperzijski *airjana*. Perzijsko *Arija*, starobabilonsko *airja*, sanskrt. *arya* = Arijec pomenja po Fr. Spiegel-u „würdig“, po K. Kossoviciu pa „strenuus, nobilis“. V indijskih vedah se daje to ime ljudstvu, pečajočemu se z živinorejo in poljedelstvom, ki je z iranske planote vdrlo v Indijo in vtisnilo svojo brahmansko vero in sanskrtski jezik prvotnim prebivalcem. Zato je ostalo to častno ime trem višjim kastam (brahmanom, vojnikom in poljedelcem). V naj-novejšem času pa so Antisemitje (ne ravno prav) jeli Arijce in Arce, t. j. „čestite“ nazivati vse indoevropske narode. (Dalje.)

Književnost.

Slovenska književnost.

Popotnikov koledar za slovenske učitelje — 1897 — s popolnim imenikom šolskih oblastnij, učiteljev, ljudskih šol in učiteljskega osebja po Južno-Štirskem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega po stanju v začetku šolskega leta 1896—97. IX. leto. Sestavil Mihael J. Nerat, nadučitelj in urednik Popotnikov v Mariboru. V Gorici. Tiskala in založila „Goriška Tiskarna“ A. Gaberšek. 1896. — O tem koledarju, ki izhaja z malo izjemami vsako leto, poročali smo že večkrat. Ker je založniku ostalo še mnogo izvodov nerazprodanih, opozarjamo na ta jako rabni koledar vse učitelje in dostavljamo, da se mu je cena znižala na 1 glđ. za izvod.

Hrvaška književnost.

Knjige Matice Hrvatske. Prievodi grških i rimskih klasika. Svezak 13. Virgilova Eneida. U Zagrebu. Tisak Karla Albrechta (Jos. Wittasek). 1896. — Ciena za članove Matice Hrvat. 1 for., knjižarska ciena 1 for. 50 novč. — Enejido je pre-

vedel dr. F. Maretić, uvod in opombe napisal Koloman Rac. Dr. Maretić je sedaj brez dvoma najboljši hrvaški stilist. Izvrstno je že prevedel Homerovo Odisejo leta 1882., Ilijado leta 1883. in sedaj Enejido. Prevod je natančen, a vendar tekó hrvaški heksametri neprisiljeno, slobodno. Napak nisem zapazil. Jedino, kar mi ne ugaja, je pisava pesnika Enejide. Gospod prevajalec piše Virgil, a sedaj je že dognano, da je prava pisava Vergilius. Tudi uvod je skrbno napisan in bo čitatelju olajšal razumevanje Vergilove muze, zlasti pa eklog, katere pridejo na vrsto v II. delu. — Zanima morda koga, če povemo, da pripada Dr. Maretić v slovstvu oni struji, ki hoče poravnati in zjednačiti različice med pismeno hrvaščino in srbščino, n. pr. oblike dajalnika in orodnika množine moških in srednjih imen so pri Hrvatih bolj navadne na *om*, (oz. *em*), pri Srbih na *ima*. Maretić piše rajši (če vedno, nisem mogel določiti) *ima*, n. pr. takoj str. 3.: u poslima, ratnima itd. Hrvatom častitamo, da so že toliko klasiških del presadili na svoja tla. In mi? Zakrijmo si obraz! Upajmo pa, da se začnemo i v tem oziru gibati. Saj priprave se delajo; slovar, čegar del (črka *N* do *nescio*) je neumorni g. prof. Wiesthaler objavil na pokaz v letošnjem izvestju ljubljanske